

Nr 166.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa understöd och pensioner, att utgå av trafikmedel m. m.; given Stockholms slott den 20 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Viktor Larsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Larsson anför:

1:o)

Med skrivelse den 19 februari 1925 har järnvägsstyrelsen överlämnat en till styrelsen inkommen framställning från lokomotivföraren Carl Oscar Dahlbergs änka Anna Dahlberg, född Strömbeck, om erhållande av pension.

Pension åt lokomotivföraren C.O. Dahlbergs änka A. Dahlberg.

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 138 häft. (Nr 166.)

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande.

Mannen Dahlberg, som haft anställning vid Landskrona—Ängelholms järnväg antagligen från och med år 1877, hade vid nämnda järnvägs övertagande av staten år 1896 övergått från då innehavande anställning som lokomotivförare vid den enskilda banan till motsvarande anställning vid statens järnvägar. År 1915 hade han avgått från tjänsten med pension samt avlidit år 1924. Dahlbergs årsavlöning vid inträdet i pensionsåldern hade utgjorts av ett arvode av 2,100 kronor samt ersättning för bostad och bränsle, beräknad till 420 kronor.

Dahlberg, som icke vunnit delägarskap i statens järnvägars änke- och pupillkassa, hade vid sin död efterlämnat, förutom fyra i en tidigare förbindelse födda barn, sin hustru Anna Dahlberg, född år 1857, med vilken han ingått äktenskap år 1893, och tvenne i äktenskapet födda barn, båda över 18 års ålder, av vilka sonen vistades å okänd utrikes ort och dottern vore folkskollärlarinna.

Bouppteckningen utvisade en behållning i boet av något över 18,800 kronor.

Järnvägsstyrelsen.

Under erinran, att tidigare vid ett flertal tillfällen pension beviljats åt änkor efter befattningshavare vid den s. k. västkustbanan, i vilken Landskrona—Ängelholms järnväg inginge, har järnvägsstyrelsen hemställt, att jämväl änkan Dahlberg måtte tillerkännas sådan förmån. Pensionsbeloppet ansåge styrelsen böra, i likhet med vad på senare tid tillämpats, bestämmas till en tredjedel av den summa, 880 kronor, som sökanden skolat erhålla, därest mannen varit delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa, eller alltså i avrundat tal 300 kronor. Pensionen borde utgå från och med den 1 januari 1925 och gäldas av trafikmedel.

Statskontoret.

I utlåtande den 25 februari 1925 har statskontoret uttalat, att det visserligen syntes statskontoret i viss mån tveksamt, huruvida tillräckliga skäl kunde anses i förevarande fall föreligga för beredande av pensionsförmån. Då emellertid den omständigheten, att den, som i sammanhang med statens övertagande av enskild järnväg övergått i statstjänst, icke kunnat vinna delaktighet i statens järnvägars änke- och pupillkassa, i föregående liknande fall ansetts böra föranleda, att dennes änka borde erhålla något mindre bidrag till sitt uppehälle, ville statskontoret icke motsätta sig, att dylikt bidrag beviljades även i förevarande fall.

Departementschefen.

I ett flertal fall har pension eller understöd tillerkänts efterlevande efter befattningshavare, som inträtt i statens tjänst i samband med övertagande av enskilda järnvägar, men vilka icke kunnat genom inträde i änke- och pupillkassan sörja för sina efterlevande. Jag tillåter mig i sådant hänseende, bland andra fall, erinra om att 1917 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t beviljat pension åt änkan efter lokomotivmästaren L. P. Kjessler, vilken i likhet med Dahlberg tidigare varit anställd vid Landskrona—Ängelholms järnväg.

Järnvägsstyrelsens hemställer, att någon pension måtte tillerkännas jämväl änkan Dahlberg, synes därför böra förordas.

Pensionsbeloppet har av järnvägsstyrelsen föreslagits till samma andel av eljest utgående pension, som anses därav utgöra statspension, eller en tredjedel. Mot denna beräkningsgrund, som alltsedan år 1923 tillämpats i med det förevarande jämförliga fall, lärer intet vara att i princip erinra. Emellertid torde få erinras, att Kungl. Maj:t i proposition, nr 63, till årets riksdag föreslagit, bland annat, att pensionär av här ifrågavarande slag, som senare än vid 1925 års riksdag fått pension sig tillerkänd genom beslut av riksdagen, skulle endast under förutsättning av särskilt medgivande av riksdagen åtnjuta pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 361) eller dyrtidstillägg enligt de förmånligare grunderna i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 267). Med hänsyn härtill lärer pensionsbeloppet böra nu beräknas så, att det innefattar såväl det bortfallande pensionstillägget som vederlag för inträdande minskning i dyrtidstillägg, eller med andra ord tillmätas såsom s. k. reglerad pension. Beloppet torde i överensstämmelse härmed höjas från 300 kronor till — för erhållande av jämn delbarhet med månadsantalet — 444 kronor. Pensionen synes, såsom järnvägsstyrelsen föreslagit, böra utgå från och med den 1 januari 1925.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till avlidne lokomotivföraren vid statens järnvägar Carl Oscar Dahlbergs änka Anna Dahlberg, född Strömbeck, må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av 444 kronor, att utgå räknat från och med den 1 januari 1925 i enlighet med de grunder, som i §§ 6 och 7 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa.

2:o).

I skrivelser den 16 november 1925 och den 28 januari 1926 har järnvägsstyrelsen förmält, att konduktören vid statens järnvägar Sven Ludvig Hagerts änka Augusta Amanda Dorotea Hagert, född Nilsson, vaktmästaren vid statens järnvägar Karl Johanssons änka Emilia Johansson, född Karlsson, samt banvakten vid statens järnvägar Olof Olofssons änka Johanna Sofia Olofsson, född Petersdotter, hos styrelsen hemställt om åtgärder för beredande av understöd åt dem, enär de icke vore berättigade till pension från statens järnvägars änke- och pupillkassa.

Av styrelsens skrivelser samt därvid fogade handlingar framgår, bland annat, följande:

Mannen *Hagert*, född år 1846, hade erhållit ordinarie anställning vid statens järnvägar år 1872 samt avlidit år 1901. Han hade från och med år 1899 uppburit ett arvode, inklusive inkvarteringsersättning, av 1,800 kronor, varjämte han haft förmånen av fri beklädnad.

Hagert hade tillhört statens järnvägars änke- och pupillkassa men år 1896 vid 50 års ålder utträtt ur densamma, då han icke haft pensionsberättigad anhörig. Äktenskapet med sökanden hade ingåtts först år 1899.

*Pensioner åt
konduktören
S. L. Hagerts
änka A. A.
D. Hagert
m. fl.*

Hagert hade vid sin död efterlämnat hustrun och en dotter, född 1898. Behållningen i boet hade utgjort omkring 1,200 kronor.

Änkan Hagert, som vore född år 1865, hade sedan fyra år tillbaka varit till följd av sjukdom oförmögen att försörja sig. Dottern lede av svårartad astma, för vilken hon längre tid vårdats å sjukhus, och vore tillsvidare förhindrad till allt arbete. Änkan Hagert befunde sig därför i stora svårigheter. Hon åtnjöt årligt understöd med 110 kronor från allmänna folkpensioneringen och 420 kronor i s. k. kommunalt pensionstillskott samt hade dessutom till följd av sin nödställda belägenhet under en följd av år erhållit understöd från statsbaneföreningen »Gör gott».

Mannen *Johansson*, född år 1835, hade erhållit ordinarie anställning vid statens järnvägar år 1858, avgått med pension år 1908 — efter 50 års ordinarie anställning — och avlidit år 1925. Hans avlöningsförmåner vid avgången ur tjänsten hade bestått i årsarvode av 1,320 kronor samt fri bostad.

Jämväl *Johansson* hade tillhört änke- och pupillkassan men utträtt ur densamma, då han upphört att äga understödsberättigade anförvanter. Ett antal år därefter hade *Johansson* vid 58 års ålder ingått äktenskap med sökanden. Förutom änkan hade *Johansson* vid sin död efterlämnat en till myndig ålder kommen dotter i ett föregående äktenskap. Behållningen i boet hade utgjort icke fullt 13,500 kronor.

Änkan *Johansson*, som vore född år 1870, hade själv varit anställd som städerska vid statens järnvägar i 16 år. Hon hade vid flera tillfällen vårdats för recidiverande psychos samt vore numera ur stånd till hushållsbringande arbete.

Mannen *Olofsson*, född år 1839, hade erhållit ordinarie anställning vid statens järnvägar år 1874, avgått med pension år 1904 och avlidit år 1915. Hans avlöningsförmåner vid avgången ur tjänsten hade bestått i årsarvode av 780 kronor samt fri bostad.

Äktenskapet med sökanden hade ingåtts år 1897, eller alltså efter det mannen fyllt 50 år.

Änkan *Olofsson* vore född år 1843 samt barnlös och i saknad av medel till sitt uppehälle.

Järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen framhåller i sina förberörda skrivelser, att Hagerts, *Johanssons* och *Olofssons* nu ifrågavarande äktenskap, som ingåtts vid en ålder hos mannen av respektive 52, 58 och 57 år, icke för deras änkor medförde delägarrätt i statens järnvägars änke- och pupillkassa utan erläggande av dryga tilläggsavgifter, vadan följden blivit, att änkorna ställts utan pension trots sina mäns långvariga tjänstetid vid statens järnvägar och männens en gång innehavda delägarskap i kassan.

Med hänvisning till vad som anförts i en styrelsens framställning den 6 december 1924 om beviljande av pensioner i likartade fall har styrelsen hemställt, att änkorna Hagert, *Johansson* och *Olofsson* måtte tillerkännas årliga understöd, beräknade enligt de under punkten 1:o) här ovan omförmälda grunder med respektive 200, 210 och 110 kronor, att utgå av trafikmedel från och med den 1 januari 1926.

Statskontoret.

I utlåtanden den 31 december 1925 samt den 18 februari 1926 förklarar sig statskontoret icke hava något att erinra mot beviljande av understöd i de ifrågavarande fallen. Under hänvisning till det statskontorets förslag, som föranlett den under punkten 1:o) omförmälda propositionen angående ändrade bestämmel-

ser rörande pensions- och dyrtidstillägg i vissa fall, har statskontoret hemställt, att de av järnvägsstyrelsen föreslagna pensionerna måtte höjas med belopp, motsvarande dels pensionstillägg, dels skillnaden mellan oreducerat och reducerat dyrtidstillägg; pensionerna skulle vid sådant förhållande komma att utgöra för änkan Hagert 324 kronor, för änkan Johansson 336 kronor och för änkan Olofsson 228 kronor.

1924 års riksdag beviljade i anledning av motionsvis gjord framställning och 1925 års riksdag på därom av Kungl. Maj:t framställt förslag pensioner i tillhoppa nio fall av samma beskaffenhet som de här föreliggande, d. v. s. då pensionsrätt icke förelegat, enär äktenskapen ingåtts efter det männen fyllt 50 år och således efter den tid, då enligt gällande bestämmelser äktenskapet skulle hava slutits för att i vanlig ordning medföra pensionsrätt för änkan.

Departement-
chefen.

Även i de nu föreliggande tre fallen kunna påvisas sådana särskilda omständigheter, som enligt järnvägsstyrelsens i förenämnda skrivelse den 6 december 1924 uttalade mening måste föreligga för att staten skulle hava anledning att hålla en tjänstemans efterlevande skadeslösa för hans underlåtenhet att begagna till buds stående medel till deras tryggnad, nämligen att söka delaktighet i änke- och pupillkassan genom erläggande av vederbörliga tilläggsavgifter.

Såväl Hagerts som Johanssons och Olofssons anställning i statens järnvägars tjänst inföll nämligen på en tid, då avlöningsförmånerna för de personalkategorier, de tillhörde, voro vida mindre än de nu utgående. Dessutom voro tilläggsavgifterna för förvärvande av delägarrätt för hustrurna i kassan då betydligt högre än nu. Avsevärda svårigheter att på vederbörligt sätt sörja för sina efterlevandes utkomst torde därför få anses hava förelegat i de nu ifrågakvarande fallen.

Med hänsyn härtill och i betraktande av de avlidna männens långa anställningstid — vartill för änkan Johanssons del kommer hennes eget arbete i statens tjänst — finner jag mig böra förorda, att sökandena, vilka befinna sig i bekymmersamma ekonomiska förhållanden, tillerkännas årliga understöd av statsmedel.

Mot de av statskontoret i sådant avseende föreslagna beloppen finner jag intet vara att erinra och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av trafikmedel må utbetalas pensioner till konduktören Sven Ludvig Hagerts änka Augusta Amanda Dorotea Hagert, född Nilsdotter, med 324 kronor, till förre vaktmästaren Karl Johanssons änka Emilia Johansson, född Karlsson, med 336 kronor samt till förre banvakten Olof Olofssons änka Johanna Sofia Olofsson, född Petersdotter, med 228 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1926 i enlighet med de grunder, som i §§ 6 och 7 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa.

3:o)

*Pension åt
stations-
mästaren
H. Jonsons
änka A. S.
Jonson.*

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har gjorts framställning om beredande av pension åt förre stationsmästaren vid statens järnvägar Hans Jonsons efterlämnade änka Anna Sofia Jonson, född Hallqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas i huvudsak följande:

Mannen Jonson, född år 1840, hade anställts i ordinarie tjänst vid statens järnvägar år 1867 som stationskarl, hade blivit stationsmästare år 1879, avgått med pension år 1901 och avlidit år 1923. Han hade från och med år 1895 uppburit ett arvode av 1,200 kronor om året, vartill kommit förmånen av fri bostad och bränsle.

År 1869 hade Jonson ingått äktenskap. Vid bildandet av statens järnvägars änke- och pupillkassa år 1872 hade Jonson emellertid underlåtit att ingå däri, vadan änkan icke vore berättigad till pension från kassan.

Vid Jonsons frånfälle hade boet avträtts till konkurs.

Änkan Jonson vore född år 1844 och sålunda över 81 år gammal. Hon lede av ålderdomssvagheter och sockersjuka samt vore oförmögen till allt arbete. Hon ägde ingen förmögenhet men åtnjöt understöd från folkpensioneringen med 132 kronor om året. Hon bodde hos två sina döttrar, som genom eget arbete försörjde sig själva och modern.

Därest mannen varit delägare i änke- och pupillkassan, skulle änkan Jonson nu åtnjutit en årlig pension av 530 kronor.

Järnvägs-
styrelsen.

Till följd av remiss har järnvägsstyrelsen avgivit utlåtande i ärendet den 28 november 1925 och därvid uttalat, att skäl syntes föreligga för staten i detta liksom i tidigare liknande fall att träda hjälpsamt emellan med något understöd. Med användande av samma grunder, som förut tillämpats, har styrelsen i sådant hänseende föreslagit ett pensionsbelopp av 180 kronor.

Statskontoret.

I utlåtande den 8 januari 1926 har statskontoret förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till ansökningsen, dock med jämkning av pensionsbeloppet till 300 kronor av hänsyn till bortfallande pensions- och dyrtidstillägg.

Departementschefen.

Pension har tidigare beviljats i ett flertal fall av samma art som det förvarande. Jag tillåter mig allenast hänvisa till nästlidet års riksdags beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 64, punkt 2:o), varigenom understöd tillerkändes sju änkor efter befattningshavare vid statens järnvägar, som på sin tid underlåtit att ingå i änke- och pupillkassan. Med hänsyn till stationsmästaren Jonsons långvariga anställning i statens tjänst samt hans efterlämnade änkas höga ålder och därav följande oförmåga att försörja sig anser jag mig böra förorda, att någon pension tillerkännes henne. Mot det av statskontoret föreslagna beloppet torde intet vara att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till förre stationsmästaren Hans Jonsons änka Anna Sofia Jonson, född Hallqvist, må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av 300 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1926 i enlighet med de grunder, som i §§ 6 och 7 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa.

4:o)

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har e. o. verkstadsförmannen vid statens järnvägar Lars Adolf Arvidsons änka Ester Lavinia Arvidson anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande:

Mannen Arvidson, född år 1863, hade antagits till filare vid statens järnvägars verkstäder i Falköping-Ranten år 1901, befordrats till e. o. lokomotiv-reparatör år 1908 samt till e. o. verkstadsförman år 1916.

Arvidson hade avlidit år 1924 och därvid efterlämnat hustru och nio barn, av vilka fem under sexton år.

Änkan Arvidson, som vore född år 1880, hade enligt läkarbetyg alltsedan år 1906 lidit av kronisk lungkatarr i förening med reumatism och höggradig allmän blodbrist samt vore på grund härav oförmögen till allt mera ansträngande arbete.

Som änkan vore medellös och de fyra äldre barnen, av vilka två vistades i hemmet, endast i ringa grad kunde bidra till hemmets underhåll, vore hon i stort behov av understöd.

I likhet med annan icke ordinarie personal vid statens järnvägar hade Arvidson icke varit i tillfälle att genom inträde i pensionskassa sörja för sina efterlevande.

Till följd av remiss har järnvägsstyrelsen avgivit utlåtande i ärendet den 8 januari 1925. Styrelsen har därvid hänvisat till ett av styrelsen den 22 december 1924 i liknande ärende avgivet yttrande, i vilket styrelsen *dels* framhållit, att det allmängiltiga förhållandet, att vederbörande make såsom tillhörande den icke-ordinarie personalen vid statens järnvägar icke varit i tillfälle att vinna delaktighet i pensionskassa, icke kunde anses motivera beviljande av pension till änkan, *dels* meddelat, att det styrelsen veterligt icke tidigare förekommit, att under liknande omständigheter Kungl. Maj:t hos riksdagen gjort framställning om understöd. I sitt den 8 januari 1925 avgivna utlåtande har styrelsen anført, att även om omständigheterna i detta fall kunde anses ömmande borde likväl enligt styrelsens mening, med hänsyn till därmed förenade vittgående konsekvenser, avsteg icke göras från hittills tillämpade principer på förevarande område; och nödgades styrelsen därför hemställa, att ansökningen ej måtte föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Pension åt e. o. verkstadsförmannen L. A. Arvidsons änka E. L. Arvidson.

Järnvägsstyrelsen.

Statskontoret har i utlåtande den 16 januari 1925 uttalat, att de ömmande omständigheter, som föreläge beträffande sökanden, onekligen kunde tala för utverkande av något understöd, åtminstone i form av uppfostringsbidrag åt barnen. Ämbetsverket påpekar, att riksdagen i åtskilliga fall beviljat understöd åt efterlevande efter befattningshavare i statens tjänst, som icke vunnit ordinarie anställning och på den grund icke kunnat genom erläggande av avgifter till någon av staten understödd änke- och pupillkassa säkerställa sin familjs framtid.

Statskontoret.

Med hänsyn emellertid till de av järnvägsstyrelsen uttalade betänkligheterna med avseende å konsekvenserna av ett bifall till ansökningen hade statskontoret dock ansett sig icke böra för sin del föreslå utverkande hos riksdagen av det begärda understödet.

Departement-
schefen.

Riksdagen har i åtskilliga fall beviljat understöd åt efterlevande efter befattningshavare, som icke vunnit ordinarie anställning och på den grund icke kunnat få delaktighet i statsunderstödd änke- och pupillkassa.

Vad statens järnvägar angår lär det, såsom järnvägsstyrelsen påpekat, icke hava skett efter framställning från Kungl. Maj:t. Detta gäller däremot för exempelvis statens vattenfallsverks del; i sådant hänseende tillåter jag mig erinra om Kungl. Maj:ts i proposition till nästlidet års riksdag, nr 64, under punkten 6:o framställda förslag om beviljande av pension åt extra biträdande ingenjören vid Trollhätte kraftverk A. Norbergs änka.

I anledning av motionsvis gjorda framställningar hava åter upprepade gånger pensioner beviljats änkor efter extra ordinarie personal vid statens järnvägar. Bland fall, som stå det nu föreliggande nära, må anföras följande:

Vid 1916 års riksdag beviljades änkan efter e. o. lokomotivreparatörförmannen Nordvall, vilkens anställningstid uppgått till allenast 17 år, pension med 240 kronor.

År 1920 beviljade riksdagen e. o. lokomotivreparatören Åkerlunds änka, vilken då var omkring 63 år gammal och hade fem vuxna barn, ett årligt understöd av 240 kronor.

I sistnämnda fall framhöll riksdagen, att någon rätt till pension icke föreläge, men att tidigare undantagsvis understöd ansetts böra lämnas i synnerligen ömmande fall.

Ett dylikt synnerligen ömmande fall föreligger enligt min mening här. Änkan Arvidson är visserligen icke mera än omkring 45 år gammal, men hon är enligt läkares vitsord sedan lång tid tillbaka så sjuklig, att hon icke lär vara i stånd att förskaffa uppehälle åt sig och sina fem minderåriga barn. Med hänsyn till att här alldeles särskilt ömmande omständigheter måste anses föreligga, lär ett avsteg från den från statens järnvägars sida härutinnan tillämpade praxis icke behöva medföra vittgående konsekvenser.

Jag anser mig alltså icke kunna underlåta att förorda änkan Arvidsons framställning om erhållande av någon pension. Vad beloppet beträffar synes detta i överensstämmelse med förut angivna principer böra bestämmas till 336 kronor om året. Pensionen torde böra utgå av trafikmedel.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till e. o. verkstadsförmannen Lars Adolf Arvidsons änka Ester Lavinia Arvidson må av trafikmedel utbetalas pension med ett årligt belopp av 336 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1926 i enlighet med de grunder, som i §§ 6 och 7 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa.

5:0)

Med skrivelse den 24 mars 1925 har järnvägsstyrelsen överlämnat en framställning från arbetaren vid statens järnvägsbyggnader Klas Johan Edvard Söder att, ehuru han ej uppnått härför föreskriven levnadsålder, erhålla pension, enär han förlorat synen på båda ögonen och sålunda vore arbetsoduglig.

Av ansökan bilagda handlingar framgår, att Söder, som har hustru och två minderåriga barn att försörja, varit anställd vid statens järnvägsbyggnader sedan år 1898 eller alltså i 27 år, att han lider av dubbelsidig synnervsatrofi och därför är för framtiden arbetsoduglig, samt att han sedan den 24 juli 1922 i oavbruten följd åtnjutit sjukavlönning.

Järnvägsstyrelsen anför i sin ovanberörda skrivelse, att styrelsen, med hänsyn till att sökandens tjänstetid vid järnvägen uppginge till vad för erhållande av minimipension funnes föreskrivet samt till övriga omständigheter i förevarande fall funne det skäligt, att sökanden bereddes den begärda förmånen. Styrelsen har därför hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen göra framställning om förklaring, att sökandens ålder ej må utgöra hinder för honom att vid avgången ur järnvägens tjänst erhålla en årlig pension av 450 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 8 november 1918 angående pensionering av förmän och arbetare vid, bland annat, statens järnvägsbyggnader.

Statskontoret, vars utlåtande i ärendet inhämtats, har funnit det för pensionsfrågans bedömande av vikt att erhålla utredning rörande de förmåner, som kunde tillkomma Söder jämlikt bestämmelserna om allmän pensionsförsäkring, och därför infordrat yttrande härutinnan från pensionsstyrelsen.

Pensionsstyrelsen har anfört, bland annat, följande:

»Söder har för åren 1914—1923 påförts tillhoppa 125 kronor i pensionsavgifter och har han av dessa inom föreskriven tid erlagt sammanlagt 102 kronor. Då han synes vara till arbete varaktigt oförmögen (invalid), är han berättigad att med hänsyn till de erlagda avgifterna erhålla en årlig avgiftspension av 22 kronor 95 öre.

Huruvida han dessutom kan vara berättigad till pensionstillägg är beroende på storleken av hans och hans hustrus årsinkomst, men denna framgår icke av tillgängliga handlingar. I sådant hänseende anser sig pensionsstyrelsen emellertid böra erinra därom, att Söder enligt 6 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, jämförd med 3 § i lagen den 8 juni 1915 om övergångsbestämmelser i anledning av förstnämnda lag, skulle vara berättigad till pensionstillägg, därest hans och hans hustrus gemensamma årsinkomst icke uppgår, om invaliditeten inträtt efter 1921 års utgång, till sammanlagt 850 kronor, men eljest till sammanlagt 600 kronor. Pensionstillägget skulle utgöra i förra fallet 225 och i det senare 150 kronor, i båda fallen med avdrag av sex tiondelar av det belopp, varmed hälften av makarnas sammanlagda årsinkomst må överstiga 50 kronor.

Då enligt det remissakten bilagda prästbeviset makarna Söder hava två barn under 15 år, kan under de i ovannämnda lagrum angivna förutsättningar mannen därjämte vara berättigad till s. k. barntillägg med för varje barn högst 102 kronor, om invaliditeten inträtt efter, och högst 75 kronor, om invaliditeten inträtt före 1921 års utgång.»

Pension åt arbetaren vid statens järnvägsbyggnader
K. J. E.
Söder.

Järnvägsstyrelsen.

Pensionsstyrelsen.

Statskontoret. För egen del har statskontoret i utlåtande den 30 april 1925 anfört, att de förmåner, som sålunda tillkomme Söder enligt pensionsförsäkringslagen icke kunde anses vara så stora, att därav behövde föranledas någon inskränkning i det av järnvägsstyrelsen föreslagna pensionsbeloppet. På grund härav och då någon erinran i övrigt icke syntes vara att göra beträffande järnvägsstyrelsens förslag, funne sig statskontoret böra tillstyrka, att åtgärd vidtoges i enlighet därmed. Enligt ämbetsverkets mening kunde det måhända anses erforderligt att utverka riksdagens uttryckliga medgivande därtill, att ifrågavarande pension finge beträffande tilläggsförmåner likställas med pension, som beviljats direkt med tillämpning av bestämmelserna i den av järnvägsstyrelsen åberopade kungörelsen.

Departementschefen.

Jag vill erinra därom, att för rätt att komma i åtnjutande av pension från anslaget till pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning erfordras en anställningstid av minst 25 år och en uppnådd levnadsålder av 55 år.

I fråga om anställningstidens längd uppfyller alltså Söder de stadgade villkoren. Då enligt vad företett läkarbetyg utvisar Söder icke mera lärer bliva arbetsduglig och med hänsyn till övriga föreliggande omständigheter anser jag mig böra tillstyrka bifall till hans av myndigheterna förordade hemställan att bliva tillerkänd pension oaktat han icke uppnått härför stadgad levnadsålder.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels förklara den omständigheten, att järnvägsarbetaren Klas Johan Edvard Söder icke uppnått härför stadgad levnadsålder, icke utgöra hinder för honom att vid avgången ur statens järnvägars tjänst erhålla en årlig pension av 450 kronor, att utgå i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning,

dels ock medgiva, att den Söder sålunda tillkommande pensionen skall i avseende å tilläggsförmåner så anses, som hade den i vanlig ordning beviljats av järnvägsstyrelsen enligt föreskrifterna i nyssnämnda kungörelse.

Till vad departementschefen under punkterna 1:o) — 5:o) hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.